

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

8. Vtrum filius familias contractus instituere possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

sint ad significandum, impediendum; ut dixi tract. 1. c. 5. n. 7 & 8.

Si in domo commodatarii, depositarii, &c. incendium ortum fuerit, iuste agunt, si quæ pretiosiores sunt, seu propria seu aliena eripienda, ræferant. Sin verò aliena propriis præferendo iacturam passus sit depositarius vel conductor, compensationem damni exigere potest (nam utiliter domini negotium gesserunt. Nulli autem officium suum damnosum esse debet). Non ita verò commodatarius. Ratio; quia quisque vir prudens ac diligens, quæ pretiosiora sunt, anteponebat minus pretiosis. Commodatarius autem secundum naturam huius contractus tacite se obligat ad exactam rei custodiam, qualem quisque prudentissimus paterfamilias suis rebus adhibet. Alias Commodatarius pretiosa propria eripiendo, deferendo aliena vilia, restituere nihil tenetur.

CAP. VIII.

Utrum filiusfamilias contractus instituere possit?

Filiusfamilias (Filius & filia, item nepotes & neptes, quamdiu sub patris vel aui potestate consistunt, licet maiores natu viginti quinque ann.) habent quadruplex peculium, Castrense, (quod ex occasione militiæ acceperunt spolia, donationes, item bona mobilia data à parentibus filiis in militiam proficiantibus.

Secundum est quasi Castrense, (est quod ex publico officio Doctoris, Medici, Aduocati acquiruntur,

tur, quod à Principe vel Augusta donatur, Bonâ Clericorum ex beneficio acquisita.) Tertium, Adventitia, quæ præter castrensia & quasi castrensia, filio obveniunt, non à patre, neque intuitu patris, sed vel ex propria industria, vel liberali alicuius donatione, legato matris, vel aui materni hæreditate.) In Profectitia, (quæ cum nec castrensia, nec quasi castrensia sunt; vel ex bonis patris profecta, vel patris intuitu filio familias donata sunt.) Inter hæc discrimen, quod filius familias plenum dominium & administrationem castrensiũ & quasi castrensiũ habeat.

Adventitiorum autem pater vsufructum, filii proprietatem. Immobilia bona filii pater non potest alienare ante iudicis decretum, facillè tamen propter affectionem patris erga filium in necessitate permittitur. Adde, quod filius, ne consentiens quidem patre, de adventitiis testari potest, præterquam ad pias causas, quamquam cum patris consensu mortis causa donare non prohibetur, etiam ad causas prophanas.

2 Licet per filii Clericatum, item per professionem seu filii seu patris in Religione solvatur patris potestas, tamen adventitia manent in prioribus statu penes patrem, vel eo proficiente penes monasterium.

3 Certi casus sunt, quibus adventitiorum bonorum vsufructus non ad patrem, sed ad filium spectat; Si vsufructus eorum filio à patre remissus sit; Si pater vna cum filio succedit in hæreditate fratris, si pater sine causa iusta |diuortium instituit si filius hæreditatem adiit; legatum vel donum accepit patre contradicente: si vsufructus nudo

Filio donatur. Profecticia bona pleno iure ad patrem spectant.

Filius familias impubes; ne patre quidem auctore, villo ex contractu civili obligatur: naturaliter tamen obligatur, si pubertati proximus sit. Porro et pupillus auctore tutore etiam civiliter obligatur: non item filius impubes, auctore patre. Ratio est, quia pupillus tutorem sibi obligatum habet, si male auctoritatem præstet, non item filius patrem.

Filius familias pubes, ex omni contractu, etiam sine patris auctoritate, tam civiliter quam naturaliter obligatur. iuxta l. 38. ff. de act. & obligat. *Filius familias ex omnibus causis tanquam pater familias obligatur: Et ob id agi cum eo tanquam cum patre familias potest.* Quia patria potestas instituta est ad personæ correctionem; non ad bonorum eius custodiam. Excipe, nisi contractus cedat in præiudicium patris.

NB. Pater non tenetur alere filium propria bona aduentitia, vel castrensia habentem. Quod si vir uxorem alar, ante datam dorem, non potest repetere alimenta, quippe quæ affectu maritali condonasse præsumitur.

NB. Quod si filius opificis, V. C. operam suam patri præstet, nullo seu expresse, seu tacite petito salario, quod censeatur id patri remittere, pietatis & gratitudinis causa: ut si postea à patre, eoque mortuo, à fratribus repetere velit, audiendus non est.

Lucra filius familias quæ ex artificio eius proveniunt, inter aduentitia bona numerantur, quæ proinde post mortem patris præcipua habere debet. Ea propter filius operam patri suo locare, ab eoque salarium exigere iure potest, deductis tamen expensis,

Kk 4 quas

quas pater eo alendo facit. Lucra autem filii ex bonis paternis, cauponis, mercatoris, inter bona profectitia numerantur, eo quod filius, dum in domo patris degit, tanquam ad obsequiales operas obligatus est. Contraria tamen sententia est. Probatur enim, quod propter nullum salarium filio pro labore mercedis aut cauponis velit dare, nec ille propter meritum reuerentialem audeat petere, quod possit dum furripere tantum.

7 Pater prohibere non potest, quominus filiusfamilias ex domo paterna discedat, artis discenda causa. Ratio. Nam alioquin homo liber seruilis conditionis efficietur, si à patre in domo paterna, veluti carcere quodam, perpetuo detineri posset, nisi inopia patris aliud possideret.

8 Patria potestas in filium septem modis tollitur. 1. Per mortem naturalem patris. 2. Per eius mortem civilem. 3. Per lapsum Patris in haereticam. 4. Per emancipationem filii coram Iudice factam, adde per coniugium. 5. Per electionem filii ad patritiam dignitatem. 6. Per electionem filii in Episcopum, Cardinalem, statum religiosum. 7. Per adoptionem filii, factam ab auo paterno, aut materno. Denique si ab hostibus pater captus sit, perdet ius filiorum. Nam rediens ex captiuitate, postliminio recuperat pristina iura erga liberos.

